

Ilustratīvie materiāli EK Biotopu direktīvas I pielikuma purvu biotopu struktūru atpazīšanai dabā

Materiāli sagatavoti Latvijas Vides aizsardzības fonda atbalstītā projekta Nr.1/08/137/2016 “Prioritāri apsaimniekojamo purvu stāvokļa izvērtējums un apsaimniekošanas pasākumu plānu izstrāde” ietvaros

Rīga

2017

7110* Aktīvi augstie purvi

Struktūras

Grēdu-liekņu mikroreljefs, kur lieknā redzama slīkšņa. Foto: L. Auniņa

Grēdu-liekņu mikroreljefs, kur lieknā redzama lāma. Foto: L. Auniņa

Grēdu-liekņu mikroreljefs, kur lieknās sastopami akači. Foto: L. Auniņa

Ciņu mikroreljefs

Ciņu mikroreljefs visbiežāk sastopams susināšanas ietekmētās augsto purvu daļās, purvu perifērijā, kā arī kupolos. Ciņu mikroreljefa aizņemtā platība procentos no biotopa vērtējama gan ar kokiem apaugušās, gan klajās augstā purva daļās.

Ciņu mikroreljefs, ko veido sila virsis *Calluna vulgaris* un makstainā spilve *Eriophorum vaginatum*. Foto: L. Auniņa

Ciņu mikroreljefs, ko veido ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*, makstainā spilve *Eriophorum vaginatum* un sila virsis *Calluna vulgaris*. Sastopams galvenokārt Latvijas rietumu daļā. Foto: L. Auniņa

Ciņu mikroreljefs, ko veido galvenokārt ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum* un nedaudz sila virsis *Calluna vulgaris*. Sastopams galvenokārt Latvijas rietumu daļā. Foto: L. Auniņa

Ciņu mikroljeljs, ko veido galvenokārt purva vaivariņš *Ledum palustre*, vietām aug *Eriophorum vaginatum*. Sūnu stāvu veido galvenokārt *Sph. recurvum* grupas sfagni un *Sph. magellanicum*.

***Eriophorum vaginatum*–*Sphagnum spp.* mikroainava**

Eriophorum vaginatum–*Sphagnum spp.* mikroainava augstajā purvā. Ļoti necīgs sila virša un citu sīkrūmu segums uz ciņiem. Sūnu stāvu veido lēzeni *Sph. magellanicum* ciņi, bet mikroljelja pazeminājumos aug *Sph. recurvum* grupas sfagni. Šāds augājs sastopams salīdzinoši jaunos augstajos purvos. Tas nav ciņu mikroljeljs ar sīkrūmiem, tāpēc vērtējams atsevišķi kā parametrs *Eriophorum vaginatum*-*Sphagnum spp.* mikroljeljs sadaļā `Struktūras`.

Foto: L. Auniņa

Eriophorum vaginatum–*Sphagnum spp.* mikroainava augstajā purvā, kas veidojies Adamovas ezeram pāraugot un aizaugot. Ļoti niecīgs sila virša un citu sīkkrūmu segums uz ciņiem. Sūnu stāvu veido lēzeni *Sph. magellanicum* ciņi, bet mikroreljefa pazeminājumos aug *Sph. recurvum* grupas sfagni. Tas nav `ciņu mikroreljefs` ar sīkkrūmiem, tāpēc vērtējams atsevišķi kā parametrs `Eriophorum vaginatum-Sphagnum spp. mikroreljefs` sadaļā `Struktūras`.

Foto: L. Auniņa

Kūdras pārrāvumi augstajā purvā. Foto: L. Auniņa

Ietekmes

Purva kontūrgrāvis, kas anketā atzīmējams ar `C`. Foto: L. Auniņa

Tas pats grāvis pēc ūdens līmeņa stabilizēšanas un joprojām anketā atzīmējams ar `C`. Foto: L. Auniņa

Grāvis, kas anketā atzīmējams ar `B`. Foto: L. Auniņa

Grāvis augstajā purvā, kas anketā atzīmējams ar `A`. Foto: L. Auniņa

Purva ezeriem var būt pazemināts ūdens līmenis, izrokot grāvi, kas ūdeni novada prom no ezera un purva. Tas izraisa purvam neraksturīgu priežu joslas izveidošanos ap ezeriem. Krūmu stāvu bieži veido purva vaivariņš, zilene, sila virsis, bet sūnu stāvu – zaļsūnas, reti sfagnu laukumi vai sūnu stāva nav. Šādos gadījumos ar kokiem apaugusī josla nodalāma kā biotopa 7120 1. variants. Foto: L. Auniņa

Pie mazietekmētiem vai susināšanas neskartiem augstā purva ezeriem vai akačiem visbiežāk vērojamas purviem raksturīgās priedes vai priežu joslas nav. Šādos gadījumos tas pieskaitāms biotopam 7110* *Aktīvi augstie purvi*. Foto: L. Auniņa

Augstā purva ainavas vērtējums

Ūdens noteces joslas/pazemes ūdeņu atslodzes vietas augstajos purvos.

Atpazīstamas dabā kā lineāras struktūras, kur visbiežāk dominē uzpūstais grīslis *Carex rostrata* un sfagni. Citu augu sugu sastopamība niecīga. Aug kārkli, purva bērzs, melnalksnis, parastā niedre. Augstajos purvos nav nodalāms kā biotops 7140 *Pārejas purvi un slīkšņas*.

Ūdens noteces/pazemes ūdeņu atslodzes vietas ir labi atpazīstamas uz aerouzņēmumiem kā gaišas lineāras joslas augsto purvu perifērijā vai pie salām. Tomēr nevar apgalvot, ka pilnīgi visos gadījumos šīs gaišās joslas būs ūdens atslodzes vietas, tāpēc vismaz kādā punktā šīs joslas ir jāapskata dabā.

Ūdens noteces joslas/pazemes ūdeņu atslodzes vietas purva perifērijā Madiešēnu purvā.

Foto: L. Auniņa

Ūdens noteces joslas/pazemes ūdeņu atslodzes vietas pie purva salas Lielajā un Pemes purvā. Foto: L. Auniņa

Dabiska ūdenstece augstajā purvā. Šo ūdensteci cilvēki ir taisnojuši un tā savā tecējumā vietām vairs nav likumaina, bet taisna. Foto: L. Auniņa

Dabiskas ūdensteces purvā labi redzamas aplūkojot kartes, aerouzņēmumus. 1929. gada topogrāfiskā karte `Aloja` M: 1: 75 000. No Oļļas (Saklauru) purva ezera iztek Pūgeles upe. Anketā šis parametrs atzīmējams arī tad, ja purvā konstatē mazākas ūdensteces. Ne vienmēr tām ir dots nosaukums.

Atklāta augstā purva ainava. Ciņu-liekņu mikroreljefs Kurzēmē. Parametrs `Atklāta ainava > 5 ha` anketā jāatzīmē neatkarīgi no tās aizņemtā poligona konfigurācijas – ovāls, lineāri izstiepts u.tml. Foto: L. Auniņa

Atklāta augstā purva ainava Vidzemē. Ciņu-liekņu mikroreljefs. Parametrs `Atklāta ainava > 5 ha` anketā jāatzīmē neatkarīgi no tās aizņemtā poligona konfigurācijas – ovāls, lineāri izstiepts u.tml. Foto: L. Auniņa

Degums augstajā purvā. Ciņu mikroreljefs. Šāda ainava nav uzskatāma par atklātu.
Foto: L. Auniņa

Minerālgrunts pacēlumi augstajā purvā. Uz tiem var būt gan Biotopu direktīvas I pielikuma meža biotopi, piemēram, 9010* *Boreālie meži*, gan mežaudzes, kas neatbilst I pielikuma meža biotopu nodalīšanas kritērijiem. Foto: L. Auniņa

Purviem raksturīgās priedes (garās un īsās formas, attēla priekšplānā) augstajā purvā.
Foto: L. Auniņa

7140 Pārejas purvi un slīkšņas

Blīvas parastās niedres *Phragmites australis* audzes pārejas purvā.
Foto: A. Namatēva

7220* Avoti, kas izgulsnē avotkalņus

Avotu cirks. Foto: L. Auniņa

Avoti, kas izgulsnē avotkaļķus nelielu gabaliņu veidā. Foto: L. Auniņa

Atsegti šūnakmeņi avotā, kas izgulsnē avotkaļķus. Foto: L. Auniņa

7230 Kaļķaini zāļu purvi

Grāvis kaļķainā zāļu purvā, kas atzīmējams anketā ar `A`. Grāvja vietu iezīmē zilganās molnijas ciņi. Grāvja malā priede (attēla vidū). Foto: L. Auniņa

Blīvas parastās niedres *Phragmites australis* audzes kaļķainā zāļu purvā. Vērtē šo parametru, ja niedres veido biezas monodominantas audzes un citu augu sugu sastopamība tajās ir niecīga. Foto: L. Auniņa

Atklāta kūdra kaļķainā zāļu purvā, kas veidojies avotu ietekmē. Foto: L. Auniņa